

Огляд журналу «Педагогічний пошук» 4 (96)/2017

Статтею С. В. Романюк «Інклюзивне навчання в закладі загальної середньої освіти» журнал розпочинає серію матеріалів із цієї теми. Тож вона задає тон усій лінії, що буде продовжена в наступних числах журналу. Адже інклюзія нині – серед важливих форм роботи нової української школи.

Далекосяжною та значною за обсягом порушеної проблематики є стаття О. Й. Дем'янюка «Вплив внутрішнього середовища на ефективність управління закладом середньої освіти».

Новий формат публікацій на наших сторінках являє «Огляд фондів Державного архіву Волинської області з проблеми “Шкільництво на Волині у міжвоєнний період”» Л. І. Коць.

У номері містяться чимало й інших цікавих матеріалів.

Літературний редактор

В. І. Гребенюк

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

Науково-методичний вісник

Засновано в 1994 р.
№ 4 (96) 2018 р.
Виходить 4 рази на рік

Засновник

Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 22420-12320ПР від 31.10.2016 р.

ISSN 2073-624X

За достовірність фактів, цитат,
власних імен, географічних назв
та інших відомостей, а також
за дотримання авторського права
відповідальність несуть автори публікацій.
Думка редколегії не завжди збігається з
думкою автора.

Вимоги до оригіналів публікацій вміщено
на сайті: vipro.lutska.ua

Адреса редакційної колегії:

вул. Винниченка, 31,
м. Луцьк, 43025
Волинський інститут післядипломної
педагогічної освіти
Телефон (0332) 24-22-25,
телефон-факс (0332) 72-16-41,
ел. пошта vipro@meta.ua

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту (протокол № 6 від 19.12.2017).

Тираж 320 пр., обсяг 8,5 ум. друк. арк.
Ціна договірна.

Підписано до друку 29.12.2017 р.
Друк: ПП Іванюк В. П., м. Луцьк,
вул. Винниченка, 63. Телефон 24-63-41
Свідоцтво про державну реєстрацію ВЛн № 31
від 04.02.2004 р. Зам.

Головний редактор

П. С. Олешко, кандидат історичних наук, доцент,
ректор Волинського інституту післядипломної педагогічної
освіти

Члени редакційної колегії

Г. В. Бондаренко, кандидат історичних наук, професор,
заслужений працівник народної освіти України

В. В. Вітюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з наукової роботи

В. С. Вознюк, кандидат політичних наук, доцент кафедри
менеджменту освіти

В. І. Гребенюк, літературний редактор науково-
методичного вісника

П. М. Гусак, доктор педагогічних наук, професор

О. Й. Дем'янюк, доктор історичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу
якості освіти

А. М. Луцюк, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки і психології

Л. К. Оляндер, доктор філологічних наук, професор

І. Є. Остапівський, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри менеджменту освіти

В. Г. Панчишин, кандидат економічних наук, доцент,
проректор з науково-методичної роботи

О. В. Рудь, завідувач відділу інформаційного забезпечення
освіти

І. О. Смолюк, доктор педагогічних наук, професор

М. О. Сташенко, кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри менеджменту освіти

Н. М. Ткачук, кандидат педагогічних наук, завідувач
науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій та
координації діяльності РМК (ММК)

Т. В. Трачук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії та методики викладання шкільних предметів

Н. В. Ясінська, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики викладання шкільних
предметів

Відповідальний редактор

О. В. Рудь

Літературний редактор

В. І. Гребенюк

Технічний редактор

Л. І. Гаврилюк

Коректор

Г. З. Шевчук

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

4'2017

Науково-методичний вісник
 Виходить із березня 1994 року
 Періодичність випуску – 1 раз на квартал

ЗМІСТ

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

М. О. Сташенко, Г. В. Мачушинець

Світ знає, що Він – УКРАЇНЕЦЬ..... 3–7

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

О. А. Бундак

Життя для суспільства Софії Русової: факти біографії..... 8–11

О. Й. Дем'янюк

Вплив внутрішнього середовища на ефективність управління закладом середньої освіти..... 12–16

В. В. Камінська

Соціокультурне середовище регіону як фактор розвитку загальнокультурної компетентності педагогів..... 17–20

І. Є. Остапйовський, Т. П. Остапйовська

Розвиток учення про функції менеджменту в науковій спадщині Анрі Файоля..... 21–23

О. І. Остапйовський, Л. І. Турчина, Н. М. Казмірчук, Ю. Д. Приймак

Упровадження програми виховних заходів з протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» на Волині..... 24–27

Ю. Д. Приймак

Деадаптивна поведінка учнівської молоді як соціально-психологічна проблема..... 28–30

Л. І. Турчина, Н. М. Казмірчук

Психологічна складова у структурі педагогічних компетентностей сучасного освітянина..... 31–33

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Модернізація освіти. Наука і практика

Т. В. Ходаковська

Освіта – об'єкт державного управління..... 34–36

А. О. Корнейко, Р. С. Кутовий

Про проведення у Волинській області ЗНО – 2017: інформація та аналітика..... 37–38

С. В. Романюк

Інклюзивне навчання в закладі загальної середньої освіти..... 39–42

Н. М. Гмитрук

Організація волонтерських проєктів учнівського самоврядування за допомогою сервісу Padlet..... 43–44

На допомогу вчителю

Мова моя рідна!

І. І. Носко

Для одного народу – один правопис: орфографічні норми Івана Огієнка..... 45–46

Н. С. Романюк

Креативні підходи формування професійної компетентності педагога..... 47–50

Теорчі сходинок педагогів Волині

Українська мова та література

Т. І. Октисюк

Роман у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай» 51–56

Всесвітня історія

Н. З. Никитюк

Об'єднання Німеччини..... 57–61

Зарубіжна література

Т. О. Томчук

Неоднозначний образ Гобсека..... 62–64

Початкове навчання

Л. Ф. Чайко

Порівняння чисел у межах 10. Співвіднесення цифри, числа і кількості..... 65–67

Краєзнавство

Л. І. Коць

Огляд фондів Державного архіву Волинської області з проблеми «Шкільництво на Волині у міжвоєнний період»..... 68–72

Наш часопис виходить із електронним додатком. На CD цього випуску вміщено:

Ювілейні дати

Г. В. Мачушинець

Віртуальний музей академіка М. Кравчука «Моя любов: Україна і Математика» (навчальний учнівський проект)

Модернізація освіти. Наука і практика

А. О. Корнейко, Р. С. Кутовий

Про проведення у Волинській області ЗНО – 2017: інформація та аналітика (повна версія матеріалу)

С. В. Романюк

Інклюзивне навчання в закладі загальної середньої освіти (додатки)

Теорчі сходинок педагогів Волині

Українська мова та література

Т. І. Октисюк

Роман у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай» (додатки)

Всесвітня історія

Н. З. Никитюк

Об'єднання Німеччини (додатки)

Початкове навчання

Л. Ф. Чайко

Порівняння чисел у межах 10. Співвіднесення цифри, числа і кількості (презентація)

Краєзнавство

Л. І. Коць

Огляд фондів Державного архіву Волинської області з проблеми «Шкільництво на Волині у міжвоєнний період» (додатки)

О. В. Рудь

Матеріали Першого Всеукраїнського з'їзду викладачів предметів духовно-морального спрямування (відео)

УДК 37.01:51(092)

М. О. Сташенко,
завідувач кафедри менеджменту освіти
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (ВІППО);
Г. В. Мачушинець,
завідувач методичного кабінету відділу освіти Ківерцівської РДА

Світ знає, що Він – УКРАЇНЕЦЬ

Слава, визнання – і забуття. Світова велич – і жорна сталінських репресій. Світла мрія – і жорстока відплата. Система не любила талантів. Система нищила найкращих. Простежимо це на одній долі, долі Михайла Кравчука...

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

УДК 94(477):396

О. А. Бундак,
кандидат історичних наук, доцент, заступник директора з науково-методичної роботи Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»

Життя для суспільства Софії Русової: факти біографії

Здійснено спробу показу маловідомих сторін особистого життя першої в Україні жінки педагога-теоретика, письменниці, перекладача й активного громадського діяча – Софії Федорівни Русової-Ліндфорс.

Ключові слова: громадський діяч, дошкільне виховання, педагог, політична думка, суспільні ідеї, жертвовність, боротьба, музика, освіта.

Bundak O. A. Sofia Rusova's Life for the Society: Facts of Biography.

The article attempts to show the little-known aspects of the personal life of the first woman of the theoretical pedagogue, writer, translator and active public figure in Ukraine – Sofia Fedorivna Rusova-Lindfors.

Key words: publicman, preschool education, teacher, political idea, public ideas, obligatoriness, fight, music, education.

УДК 373.07:005.95

О. Й. Дем'янюк,
доктор історичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи та моніторингу якості освіти ВІППО

Вплив внутрішнього середовища на ефективність управління закладом середньої освіти

Аналізуються складові внутрішнього середовища закладу середньої освіти, специфіка їх функціонування з огляду на статусність закладу освіти, кількісні та якісні показники педагогічного й учнівського колективів, особливості взаємовпливів різних чинників внутрішнього середовища тощо. Досліджується вплив внутрішнього середовища на ефективність управлінської діяльності дирекції закладу середньої освіти, можливості використання позитивних елементів окремих складових структури внутрішнього середовища для подолання негативних наслідків впливів інших сегментів цього середовища.

Ключові слова: заклад середньої освіти, управління закладом освіти, освітянський менеджмент, внутрішнє середовище закладу освіти.

Demianiuk O. Y. Influence of the Internal Environment on the Efficiency of Secondary Education Institution's Management.

The components of the internal environment of a secondary education institution, the specifics of the functioning in a view of the status of an educational institution, quantitative and qualitative indicators of the pedagogical and student groups and the peculiarities of the interactions of various factors of the internal environment as well as another issues are analyzed. The influence of the internal environment on the effectiveness of the management activity of the directorate of the secondary education institution, the possibility of using positive elements of the internal environment structure's separate components to overcome the negative effects of other segments of this environment are researched.

Key words: secondary education institution, educational institution management, educational management, internal environment of educational institution.

УДК 373.013:378

В. В. Камінська,
науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітніх інновацій
та координації діяльності РМК (ММК) ВІППО

Соціокультурне середовище регіону як фактор розвитку загальнокультурної компетентності педагогів

Розглянуто феномен соціокультурного середовища регіону та висвітлено його вплив на розвиток загальнокультурної компетентності освітян. Презентовано результати соціологічного дослідження з теми, розкрито чинники, які стимулюють цю компетентність та перешкоджають їй. Окреслено елементи соціокультурного середовища, найбільш значимими для культурного зростання вчителів та організації навчально-виховного процесу.

Ключові слова: соціокультурне середовище регіону, елементи соціокультурного середовища, загальнокультурна компетентність, інформативно-презентаційні форми роботи.

Kaminska V. V. Socio-Cultural Environment of the Region as a Condition for the Development of General Cultural Competence of Teachers.

The phenomenon of socio-cultural environment of the region is considered and its influence on the development of general cultural competence of teachers is highlighted. The results of sociological research on the topic are presented, factors that stimulate and impede the development of general cultural competence of teachers are disclosed. The elements of the socio-cultural environment, which are most important for the cultural growth of teachers and for the organization of educational process, are outlined.

Key words: socio-cultural environment of the region, elements of the socio-cultural environment, general cultural competence, informative and presentation forms of work.

УДК 373.07:373(091)(44)

І. Є. Остапйовський,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту освіти ВІППО;
Т. П. Остапйовська,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології ВІППО

Розвиток учення про функції менеджменту в науковій спадщині Анрі Файоля

Обґрунтовано актуальність проблеми для сучасної педагогічної науки та практики управління загальноосвітньою школою. Розкрито значимість ідей А. Файоля для розвитку і становлення менеджменту як науки. Проаналізовано розроблені ним функції управління. Окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Ключові слова: управління, менеджмент, Анрі Файоль, функції управління.

Ostapiovskiy I. Ye., Ostapiovska T. P. Development of the Doctrine about Management Functions in the Scientific Heritage of Henri Fayol.

The relevance of the problem for modern pedagogical science and the practice of managing a comprehensive school were substantiated in the article. The significance of Henri Fayol's ideas for the development and formation of management as a science was revealed. The management functions of Henri Fayol were analyzed. Prospects for further scientific researches were outlined.

Key words: guidance, management, Henri Fayol, management functions.

УДК 37:343.431(477)(083.97)

О. І. Остапйовський,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології ВІППО;

Л. І. Турчина,

старший викладач кафедри педагогіки і психології ВІППО;

Н. М. Казмірчук,

методист центру практичної психології і соціальної роботи ВІППО;

Ю. Д. Приймак,

методист центру практичної психології і соціальної роботи ВІППО

Упровадження програми виховних заходів з протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» на Волині

Розглянуто сучасний стан проблеми торгівлі людьми та проаналізовано програму виховних заходів з питань протидії цьому явищу «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція», її впровадження у Волинській області.

Ключові слова: торгівля людьми, особиста гідність, безпека життя, громадянська позиція, семінар-тренінг.

Ostapiovskiy O. I., Turchyna L. I., Kazmirchuk N. M., Pryimak Yu. D. Implementing the Program of Educational Activities Against Trafficking in Human Beings “Personal Dignity. Life Safety. Civic Position” in Volyn.

The current state of the problem of trafficking in human beings is considered. The program of educational activities on counteraction to this phenomenon “Personal Dignity. Life Safety. Civic Position” and its implementation in Volyn region is analyzed.

Key words: trafficking in human beings, personal dignity, life safety, civic attitude, seminar-training.

УДК 316.62

Ю. Д. Приймак,

методист центру практичної психології і соціальної роботи ВІППО

Деадаптивна поведінка учнівської молоді як соціально-психологічна проблема

Висвітлюються особливості соціально-педагогічної діяльності, причини, шляхи та засоби щодо подолання різних форм деадаптації молоді.

Ключові слова: деадаптація, соціальна деадаптація форма деадаптації, засоби подолання.

Pryimak Yu. D. Disadaptive Behavior of Young People as a Social and Psychological Problem.

The social and pedagogical activity, causes, ways and means to overcome various forms of disadaptation of young people are covered in the article.

Key words: disadaptation, social disadaptation, form of disadaptation, means to overcome smth.

Л. І. Турчина,
старший викладач кафедри педагогіки і психології ВІППО;
Н. М. Казмірчук,
методист центру практичної психології та соціальної роботи ВІППО

Психологічна складова у структурі педагогічних компетентностей сучасного освітянина

Розглянуто підходи щодо психологічних компетентностей у структурі педагогічних, проаналізовано складові психологічних компетентностей, виявлено проблеми, які заважають формуванню психологічних компетентностей у вчителів, вивчено думку педагогів області щодо спеціальних психологічних знань і вмінь, запропоновано шляхи формування психологічних компетентностей в умовах післядипломної освіти.

Ключові слова: професійні, педагогічні, психологічні компетентності.

Turchyna L. I., Kazmirchuk N. M. Psychological Component in the Structure of Pedagogical Competences of Modern Teachers.

The approaches to psychological competencies in the structure of pedagogical ones are covered and the components of psychological competencies are analyzed. The problems that interfere with the formation of teachers' psychological competences are identified. Teachers' opinion concerning special psychological knowledge and skills was studied and the ways of formation of psychological competences in the conditions of postgraduate education were proposed.

Key words: professional, pedagogical, psychological competencies.

МЕТОДИЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ

Модернізація освіти. Наука і практика

УДК 373.5

Т. В. Ходаковська,
педагог-організатор комунального закладу
«Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради»

Освіта — об'єкт державного управління

Розкрито мету загальної середньої освіти, розвиток вітчизняної школи в умовах реформування, які ґрунтуються на основних положеннях нового Закону України «Про освіту»; суть та особливості державного управління освітою як цілеспрямованої діяльності держави щодо переходу в якісно новий стан та інтеграції у європейський освітній простір.

Ключові слова: освіта, державне управління освітою, загальна середня освіта/шкільна освіта.

Khodakovska T. V. Education Is an Object of Public Administration.

The article deals with the purpose of general secondary education, development of the domestic school in the context of reforming based on the main provisions of the new Law of Ukraine "On Education". The essence and peculiarities of state administration of education as the purposeful activity of the state for the transition to a qualitatively new state and integration into the European educational space are revealed.

Key words: education, state administration of education, general secondary education/school education.

А. О. Корнейко,
кандидат історичних наук, доцент кафедри менеджменту освіти,
завідувач центру ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО;
Р. С. Кутувий,
методист центру ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО

Про проведення у Волинській області ЗНО – 2017: інформація та аналітика

Здійснено огляд основних етапів підготовки і проведення у 2017 році зовнішнього незалежного оцінювання на Волині. Проаналізовано результати ЗНО, а також проведеної у форматі зовнішнього незалежного оцінювання державної підсумкової атестації випускників закладів загальної середньої освіти з основних предметів, на тлі загальноукраїнських даних.

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання, державна підсумкова атестація, пункти тестування, рівень навчальних досягнень, межові показники результативності.

Korneiko A. O., Kutovyi R. S. On Conducting an External Independent Evaluation in Volyn Region in 2017: Information and Analytics.

The article provides an overview of the main stages of preparation and conducting of external independent evaluation in Volyn region in 2017. The results of EIE, as well as the external independent evaluation of the state final attestation of graduates of general educational institutions on basic subjects in the background of the national data have been analyzed.

Key words: External Independent Evaluation (EIE), State Final Examinations (SFE), testing points, level of academic achievement, performance indicators.

УДК 376

С. В. Романюк,
методист відділу з питань управлінської діяльності та інклюзивної освіти ВІППО

Інклюзивне навчання в закладі загальної середньої освіти

Розкрито питання організації інклюзивного навчання в загальноосвітній школі: опис системних дій дирекції, методичної роботи з учителями, батьками.

Ключові слова: інклюзивне навчання, дитина з особливими освітніми потребами, асистент учителя.

Romaniuk S. V. Inclusive Education in General Educational Institutions.

The article deals with the organization of inclusive education in secondary school: the description of directorate's systematic actions, methodological work with teachers, parents.

Key words: inclusive education, a child with special educational needs, teacher assistant.

УДК 37.091.59:364-322

Н. М. Гмитрук,
методист районного методичного кабінету відділу освіти Ківерцівської райдержадміністрації

Організація волонтерських проектів учнівського самоврядування за допомогою сервісу Padlet

Показано можливість використання сервісу Padlet як нової сфери інформаційної взаємодії під час організації діяльності учнівського самоврядування.

Ключові слова: сервіс Padlet, інтерактивна онлайн-дошка (стіна), організація роботи учнівського самоврядування, волонтерська діяльність.

Gmytruk N. M. Organization of Volunteer Projects of Student's Self-Government by Means of Padlet Service.

Possibility of the use of Padlet service is shown as a new sphere of informative co-operation during organization of activity of student's self-government.

Key words: *Padlet service, interactive online-board (wall), organization of work of student's self-government, volunteer activity.*

На допомогу вчителю
Мова моя рідна!

УДК 37:81'35(091)

І. І. Носко,
методист методичного кабінету відділу освіти Ківерцівської райдержадміністрації,
вчитель української мови та літератури ЗОШ І–ІІІ ст. № 4 м. Ківерці

Для одного народу – один правопис: орфографічні норми Івана Огієнка

Висвітлено головні правописні ідеї І. Огієнка, його внесок у єдині для всієї нації орфографію та літературну мову.

Ключові слова: *правопис, варіант, норма, Галичина, Радянська Україна, діаспора.*

Nosko I. I. For One People – One Spelling: Ivan Ohienko's Orthographic Norms.

Ohienko's main spelling ideas, his contribution to the spelling and literary language united for the whole nation are covered in the article.

Key words: *spelling, variant, norm, Galicia, Soviet Ukraine, diaspora.*

УДК 37.091.12

Н. С. Романюк,
методист відділу виховної роботи ВІППО

Креативні підходи формування професійної компетентності педагога

Здійснено науковий аналіз понять «творчість», «творча людина», «творчий педагог», «компетентність», «професійна компетентність». Творчість визначено важливим складником професійної компетентності вчителя. Обґрунтовано риси творчого педагога та узагальнено психолого-педагогічні умови творчої діяльності вчителя в умовах становлення національної школи.

Ключові слова: *творчість, творчий педагог, компетентність, професійна компетентність.*

Romaniuk N. S. Creatine Approaches to the Formation of Teacher's Professional Competence.

The scientific analysis of the concepts "creation", "creative man", "creative teacher", "competence", "professional competence" was made in the article. Creation was determined as the important component of teachers' professional competence. The features of the creative teacher were classified and the psycho-pedagogical conditions of teachers' creative activity in terms of national school formation were generalized.

Key words: *creation, creative teacher, competence, professional competence.*

УДК 37.091.32:821.161.2

Т. І. Октисюк,
учитель української мови та літератури НВК «ЗОШ І–ІІІ ступеня – дитячий садок»
с. Самари-Оріхові Ратнівського району
Роман у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай»

Роман у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай» Конспект уроку, 11 клас

Проводячи урок літератури разом з учителем історії, досягається ефект глибшого розкриття теми.

Ключові слова: *Визвольна війна, магнат, козак, пісня, історія.*

Oktysiuk T. I. Lina Kostenko's Novel in Verse "Marusia Churai".

The effect of deeper disclosure of the topic is achieved by conducting literature lesson together with a teacher of history.

Key words: *liberation war, tycoon, Cossack, song, history.*

Всесвітня історія

УДК 37.091.32:94

Н. З. Никитюк,
учитель історії Нововолинської спеціальної загальноосвітньої школи № 9
Нововолинської міської ради, вчитель-методист

Об'єднання Німеччини Конспект уроку, 9 клас

Запропонований урок присвячений особливостям об'єднання Німеччини 1871 р., аналізу життя і діяльності Отто фон Бісмарка (1815–1898 рр.). Серед державних діячів XIX ст., які здійснили найбільший вплив на долю Європи і світу, він займає, безперечно, одне із перших місць, як за історичним значенням своєї діяльності, так і за масштабом політичного і дипломатичного обдарування.

Ключові слова: *єдина німецька держава, об'єднання, канцлер, Німецький союз, Митний союз, промисловий переворот, Отто фон Бісмарк, австро-пруська війна, франко-пруська війна.*

Nykytiuk N. Z. Unification of Germany.

The lesson is devoted to the peculiarities of the unification of Germany in 1871, the analysis of Otto von Bismarck's life and work (1815–1898). Among the statesmen of the 19th century, who made the greatest influence on the destiny of Europe and the world, he takes, undoubtedly, one of the first places, both according to the historical significance of his activity and the scale of political and diplomatic talent.

Key words: *united German state, unification, chancellor, German union, customs union, industrial revolution, Otto von Bismarck, Austro-Prussian War, Franco-Prussian War.*

Зарубіжна література

УДК 37.091.32:821

Т. О. Томчук,
учитель зарубіжної літератури загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. № 4
м. Ківерці, вчитель-методист

Неоднозначний образ Гобсека Конспект уроку за технологією зустрічних зусиль, 9 клас

У руслі пошуку сучасних підходів до навчання заслуговує на увагу побудова уроку, витриманого в технології зустрічних зусиль (автор технології – доктор педагогічних наук Є. В. Коротаєва), в якій освоєння нових знань ґрунтується на взаємопідтримці обох сторін – і вчителя, й учня. Це

творчо-пошуковий процес, під час якого вчитель є спостерігачем або керівником, співучасником або організатором, радником або помічником, але в кожній ролі керується гаслом: «Не можна підносити знання готовими, треба кожне нове відкриття робити разом із дітьми».

Ключові слова: скупий, влада, гроші, психологія, суперечливість.

Tomchuk T. O. Ambiguous Image of Gobseck.

In the context of modern approaches to learning, it is worthy of attention the lesson structure in the counter effort technology (the author of the technology is the doctor of pedagogical sciences Ye. V. Korotaieva), in which the mastering of new knowledge is based on mutual support of both sides – the teacher and the student. It is a creative and search process in which a teacher is an observer or a manager, an accomplice or an organizer, a counselor or an assistant, but in every role is guided by the slogan: “It is necessary to do every new discovery together with the children but not to give information”.

Key words: miser, power, money, psychology, contradiction.

Початкове навчання

УДК 37.091.32:51

Л. Ф. Чайко,

вчитель початкових класів, учитель вищої категорії Нововолинської спеціальної загальноосвітньої школи № 9 Нововолинської міської ради Волинської області

Порівняння чисел у межах 10. Співвіднесення цифри, числа і кількості

Сценарій відкритого уроку, 1 клас

Подано конспект відкритого уроку у формі казки відповідно до програми з математики і тематичного планування.

Ключові слова: цифра, спадання, зростання, елемент, персонаж, казка.

Chaiko L. F. Comparison of Numbers Within 10. Correlation of Figures, Numbers and Quantities.

The article presents notes of the lesson in a fairy tale form in accordance with the program of mathematics and thematic planning.

Key words: figure, decline, growth, element, character, fairy tale.

Краєзнавство

УДК 930.25:37(477.82)(091)

Л. І. Коць,

начальник відділу інформації та використання документів
Національного архівного фонду Державного архіву Волинської області

Огляд фондів Державного архіву Волинської області з проблеми «Шкільництво на Волині у міжвоєнний період»

Держархів Волинської області містить достатню кількість різноманітних матеріалів для дослідження освіти в краї у 1920–1930-х рр.

Ключові слова: Держархів Волинської області, архів, фонд, справа, Волинське воєводство, повіт, освіта, школа, гімназія, семінарія, шкільний інспекторат, декларація, батьківський комітет, опікунська комісія, дошкільна освіта.

Kots L. I. Review of Volyn Region State Archives' Funds on the “Schooling in Volyn During the Interwar Period” Problem.

State Archives of Volyn Region contain a sufficient number of various materials for the study of education in the province during 1920–1930's.

Key words: State Archives of Volyn Region, archive, fund, act, Volyn province, district, education, school, gymnasium, seminary, school inspectorate, declaration, parental committee, guardian commission, pre-school education.

Додаток

Компакт-диск

Ювілейні дати

Г. В. Мачушинець,

завідувач методичного кабінету відділу освіти Ківерцівської РДА

Віртуальний музей академіка М. Кравчука «Моя любов: Україна і Математика»

(Навчальний учнівський проект)

Модернізація освіти. Наука і практика

УДК 37.091.212.2(477.82)

А. О. Корнейко,

кандидат історичних наук, доцент кафедри менеджменту освіти,
завідувач центру ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО;

Р. С. Кутовий,

методист центру ЗНО та моніторингових досліджень ВІППО

Про проведення у Волинській області ЗНО – 2017: інформація та аналітика

Здійснено огляд основних етапів підготовки і проведення у 2017 році зовнішнього незалежного оцінювання на Волині. Проаналізовано результати ЗНО, а також проведеної у форматі зовнішнього незалежного оцінювання державної підсумкової атестації випускників закладів загальної середньої освіти з основних предметів, на тлі загальноукраїнських даних.

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання, державна підсумкова атестація, пункти тестування, рівень навчальних досягнень, межові показники результативності.

Korneiko A. O., Kutovyi R. S. On Conducting an External Independent Evaluation in Volyn Region in 2017: Information and Analytics.

The article provides an overview of the main stages of preparation and conducting of external independent evaluation in Volyn region in 2017. The results of EIE, as well as the external independent evaluation of the state final attestation of graduates of general educational institutions on basic subjects in the background of the national data have been analyzed.

Key words: External Independent Evaluation (EIE), State Final Examinations (SFE), testing points, level of academic achievement, performance indicators.

(Повна версія матеріалу)

УДК 376

С. В. Романюк,

методист відділу з питань управлінської діяльності та інклюзивної освіти ВІППО

Інклюзивне навчання в закладі загальної середньої освіти

Розкрито питання організації інклюзивного навчання в загальноосвітній школі: опис системних дій дирекції, методичної роботи з учителями, батьками.

Ключові слова: інклюзивне навчання, дитина з особливими освітніми потребами, асистент учителя.

Romaniuk S. V. Inclusive Education in General Educational Institutions.

The article deals with the organization of inclusive education in secondary school: the description of directorate's systematic actions, methodological work with teachers, parents.

Key words: inclusive education, a child with special educational needs, teacher assistant.

(Додатки)

Творчі сходинок педагогів Волині
Українська мова та література

УДК 37.091.32:821.161.2

Т. І. Октисюк,

учитель української мови та літератури НВК «ЗОШ I–III ступеня – дитячий садок»
с. Самари-Оріхові Ратнівського району

Роман у віршах Ліни Костенко *«Маруся Чурай»*

Конспект уроку, 11 клас

Проводячи урок літератури разом з учителем історії, досягається ефект глибшого розкриття теми.

Ключові слова: Визвольна війна, магнат, козак, пісня, історія.

Oktysiuk T. I. Lina Kostenko's Novel in Verse "Marusia Churai".

The effect of deeper disclosure of the topic is achieved by conducting literature lesson together with a teacher of history.

Key words: liberation war, tycoon, Cossack, song, history.

(Додатки)

Всесвітня історія

УДК 37.091.32:94

Н. З. Никитюк,

учитель історії Нововолинської спеціальної загальноосвітньої школи № 9
Нововолинської міської ради, вчитель-методист

Об'єднання Німеччини

Конспект уроку, 9 клас

Запропонований урок присвячений особливостям об'єднання Німеччини 1871 р., аналізу життя і діяльності Отто фон Бісмарка (1815–1898 рр.). Серед державних діячів XIX ст., які здійснили найбільший вплив на долю Європи і світу, він займає, безперечно, одне із перших місць, як за історичним значенням своєї діяльності, так і за масштабом політичного і дипломатичного обдарування.

Ключові слова: єдина німецька держава, об'єднання, канцлер, Німецький союз, Митний союз, промисловий переворот, Отто фон Бісмарк, австро-пруська війна, франко-пруська війна.

Nykytiuk N. Z. Unification of Germany.

The lesson is devoted to the peculiarities of the unification of Germany in 1871, the analysis of Otto von Bismarck's life and work (1815–1898). Among the statesmen of the 19th century, who made the greatest influence on the destiny of Europe and the world, he takes, undoubtedly, one of the first places, both according to the historical significance of his activity and the scale of political and diplomatic talent.

Key words: united German state, unification, chancellor, German union, customs union, industrial revolution, Otto von Bismarck, Austro-Prussian War, Franco-Prussian War.

(Додатки)

УДК 37.091.32:51

Л. Ф. Чайко,
вчитель початкових класів, учитель вищої категорії Нововолинської спеціальної загальноосвітньої школи № 9 Нововолинської міської ради Волинської області

Порівняння чисел у межах 10. Співвіднесення цифри, числа і кількості

Сценарій відкритого уроку, 1 клас

Подано конспект відкритого уроку у формі казки відповідно до програми з математики і тематичного планування.

Ключові слова: цифра, спадання, зростання, елемент, персонаж, казка.

Chaiko L. F. Comparison of Numbers Within 10. Correlation of Figures, Numbers and Quantities.

The article presents notes of the lesson in a fairy tale form in accordance with the program of mathematics and thematic planning.

Key words: figure, decline, growth, element, character, fairy tale.

(Презентація)

Краєзнавство

УДК 930.25:37(477.82)(091)

Л. І. Коць,
начальник відділу інформації та використання документів
Національного архівного фонду Державного архіву Волинської області

Огляд фондів Державного архіву Волинської області з проблеми «Шкільництво на Волині у міжвоєнний період»

Держархів Волинської області містить достатню кількість різноманітних матеріалів для дослідження освіти в краї у 1920–1930-х рр.

Ключові слова: Держархів Волинської області, архів, фонд, справа, Волинське воєводство, повіт, освіта, школа, гімназія, семінарія, шкільний інспекторат, декларація, батьківський комітет, опікунська комісія, дошкільна освіта.

Kots L. I. Review of Volyn Region State Archives' Funds on the "Schooling in Volyn During the Interwar Period" Problem.

State Archives of Volyn Region contain a sufficient number of various materials for the study of education in the province during 1920–1930's.

Key words: State Archives of Volyn Region, archive, fund, act, Volyn province, district, education, school, gymnasium, seminary, school inspectorate, declaration, parental committee, guardian commission, pre-school education.

(Додатки)

О. В. Рудь,
старший викладач кафедри менеджменту освіти ВІППО

Матеріали Першого Всеукраїнського з'їзду викладачів предметів духовно-морального спрямування

(Відео)